

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Biudžetinė įstaiga, Daugų g. 5A, LT-62169 Alytus, tel./faks. (8 315) 51 653 el. p. biuras@alytausvsb.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301768543

**ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS IKIMOKYKLINIO UGDYMO
ĮSTAIGAS LANKANČIŲ VAIKŲ PROFILAKTINIŲ SVEIKATOS
PATIKRINIMŲ DUOMENŲ ANALIZĖ, DANTŲ IR ŽANDIKAULIŲ
BŪKLĖS VERTINIMAS
2016 M**

Parengė:

*Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro
visuomenės sveikatos stebėsenos ir stiprinimo specialistė*

Daiva Krasauskienė

Alytus, 2016 m.

TURINYS

ĮVADAS	3
1. PROFILAKTINIŲ VAIKŲ SVEIKATOS PATIKRINIMŲ REZULTATAI	4
1.1. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių ir profilaktiškai sveikatą patikrinusių vaikų sveikatos būklė	4
1.2. Pagrindiniai vaikų susirgimai	7
1.2.1. Regos sutrikimai	9
1.2.2. Vaikai su kalbos sutrikimais.....	10
1.2.3. Skeleto - raumenų sistemos sutrikimai	11
1.2.4. Kvėpavimo sistemos sutrikimai	13
1.3. Vaikų pasiskirstymas pagal fizinio ugdymo grupes	15
2. IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ DANTŲ IR ŽANDIKAULIŲ BŪKLĖS VERTINIMAS	16
2.1. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų dantų būklės vertinimas	16
2.1.1. Vaikų pieninių dantų būklė pagal amžių	18
2.1.2. Vaikų nuolatinių dantų būklė pagal amžių	19
2.2. Vaikų žandikaulių būklės vertinimas	21
IŠVADOS	22
REKOMENDACIJOS	24

IVADAS

Kasmetiniai profilaktiniai mokinių sveikatos patikrinimai atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos patikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (Žin., 47-1365). Duomenys apie mokinių sveikatos būklę gaunami iš statistinės apskaitos formos Nr. 0.27-1/a. „Vaiko sveikatos pažymėjimas“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V-951 (Žin., 2005, Nr. 3-38). Šioje apskaitos formoje privalo būti nurodyta vaiko sveikatos būklė: kraujospūdis, klausos, regos, kaulų ir raumenų, kvėpavimo ir nervų sistemos sutrikimai. Taip pat, pateikiama išvada apie moksleivio fizinį pasirengimą – jis priskiriamas vienai iš trijų fizinio ugdymo grupių. Vykdant naują Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 16 d. įsakymą Nr. V-507 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. V-951 "Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a "Vaiko sveikatos pažymėjimas" patvirtinimo" pakeitimo“, vaiko sveikatos pažymėjimą, taip pat turi užpildyti bei pasirašyti odontologas. Gydytojas į formą privalo įrašyti pieninių arba nuolatinių dantų būklę ir pateikti informaciją apie sąkandžio patologiją, jei tokia yra.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. sausio 26 d. Nr. V-93 patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 75:2016 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (TAR, 2016-01-27, Nr. 1647), nurodoma, kad priimant vaiką ugdyti pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą ir vėliau kiekvienais metais vaiko tėvai (globėjai) švietimo teikėjui pateikia vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a)“.

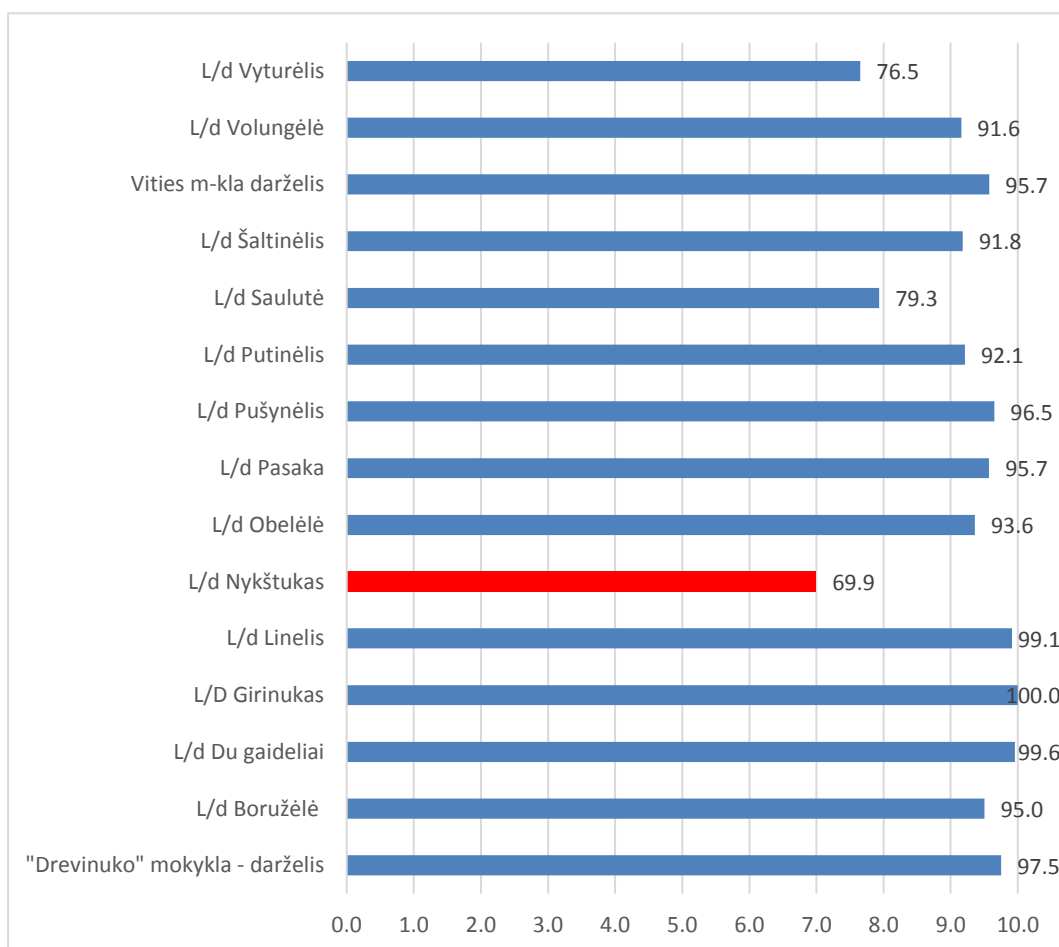
Privalomas vaikų sveikatos patikrinimas yra labai svarbus, nes padeda laiku nustatyti sveikatos sutrikimus ir ligas, taip pat padeda išvengti didesnių vaikų sveikatos sutrikimų ugdymo proceso metu. Duomenys apie vaikų vystymosi sutrikimus ir sergamumą yra teikiami Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biurui, kuris vykdo vieną iš savo funkcijų – visuomenės sveikatos stebėseną. Pagal visuomenės sveikatos priežiūros specialistų pateiktus duomenis yra atliekama vaikų sergamumo analizė, kuri padeda kryptingai planuoti ir įgyvendinti sveikatos priežiūrą mokykloje, organizuoti ir įgyvendinti priemones, susijusias su ligų ir traumų profilaktika.

1. PROFILAKTINIŲ VAIKŲ SVEIKATOS PATIKRINIMŲ REZULTATAI

1.1. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių ir profilaktiškai sveikatą pasitikrinusių vaikų sveikatos būklė

Pagal mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistų pateiktus duomenis, 2016/2017 mokslo metų pradžioje Alytaus miesto savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankė 2580 vaikų, įskaitant priešmokyklinio amžiaus vaikus, kurie mokėsi ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

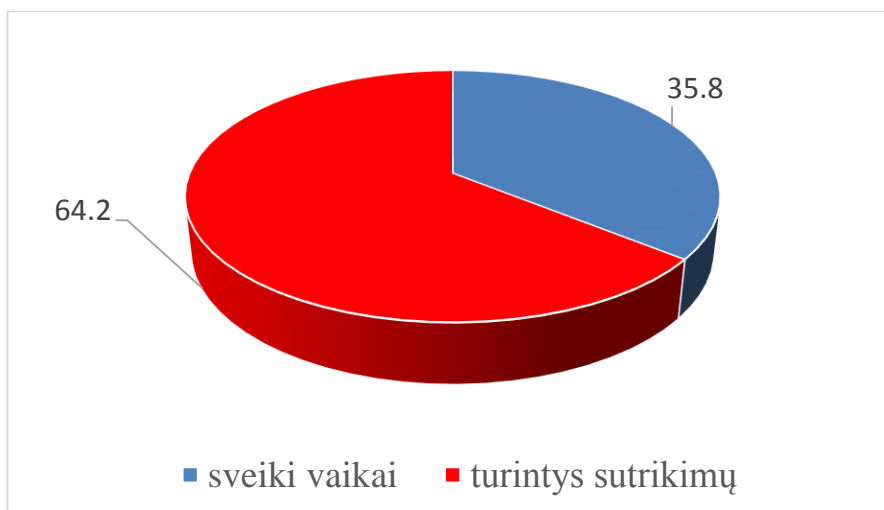
Profilaktinio sveikatos patikrinimo formą (Nr. 027-1/a. „Vaiko sveikatos pažymėjimas“) į savo ugdymo įstaigas 2016 metais pristatė 2373 vaikų, tai sudarė 92,0 proc. visų ikimokyklinio amžiaus vaikų (pernai 90,6 proc.). Daugiausiai vaikų, nepasitikrinusių sveikatos, užregistruota lopšelyje – darželyje „Nykštukas“ (žr. 1 pav.).



**1 pav. Profilaktiškai sveikatą pasitikrinusių vaikų dalis
Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2016 m. (proc.)**
Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

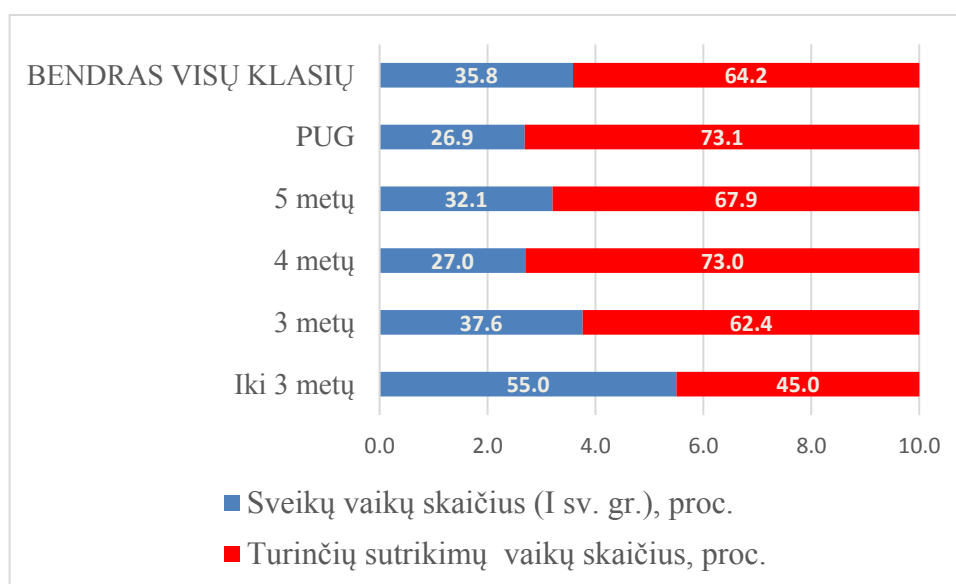
Profilaktinių sveikatos patikrinimų rezultatai rodo, kad 2016 m. du trečdaliai darželių lankančių vaikų turėjo bent vieną sveikatos sutrikimą¹. Sveiki vaikai sudarė tik 35,8 proc. (2015 m. - 37,6 proc.) visų patikrintų darželinukų (žr. 2 pav.).

¹ Neįskaičiuoti kūno masės indekso (KMI) nukrypimai nuo normos



2 pav. Alytaus miesto ikimokyklinėse ugdymo įstaigose 2016 m. besimokančių sveikų ir turinčių sutrikimų vaikų pasiskirstymas (proc. nuo sveikatą patikrinusių vaikų)

2016 m. daugiausiai sveikų vaikų buvo užregistruota mažiausiųjų, t.y. iki 3 metų amžiaus grupėje (55,0 proc.), mažiausiai - priešmokyklinio ugdymo grupėje. Sveiki vaikai priešmokyklinukų tarpe sudarė tik 26,9 proc. visų patikrintų vaikų (žr. 3 pav.).

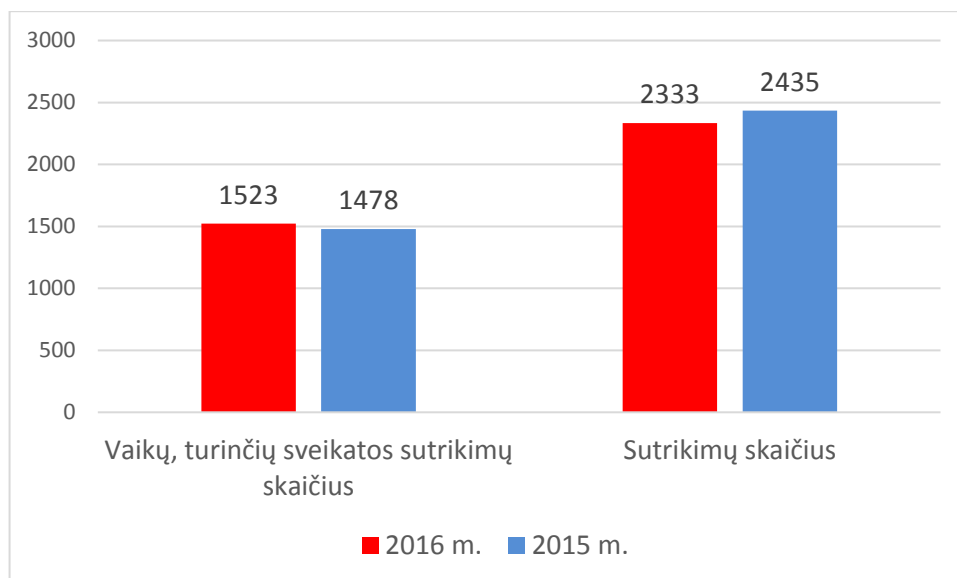


3 pav. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių 2016 m. sveikų ir turinčių sveikatos sutrikimų vaikų pasiskirstymas atskirose amžiaus grupėse (proc. nuo patikrinusių sveikatą atskirose amžiaus grupėse)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2016 m. buvo registruoti 1523 vaikai, turintys sveikatos sutrikimų (2015 m. – 1478) ir 2333 konkretūs sveikatos sutrikimai ar susirgimai² (2015 m. – 2435). Palyginus su 2015 metais, rezultatai rodo, kad šiais metais didėjo vaikų, turinčių sutrikimų skaičius, tačiau mažėjo bendras sutrikimų skaičius. Vadinasi, vienam vaikui teko mažiau sveikatos sutrikimų (4 pav).

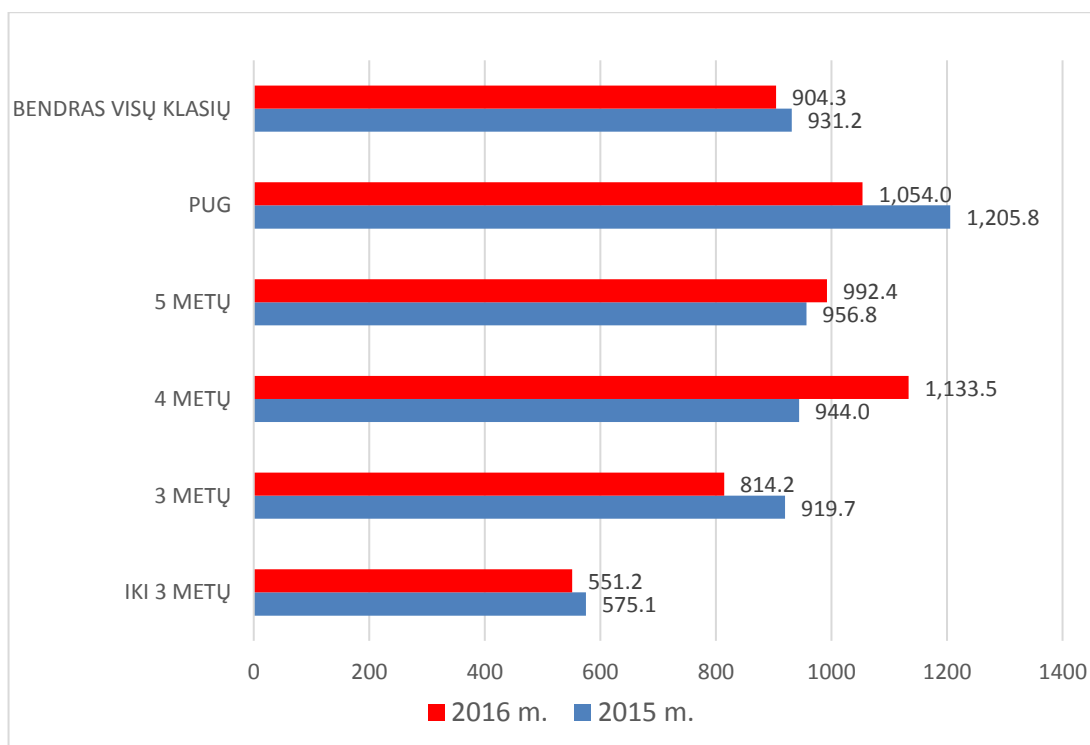
² Neįskaičiuoti kūno masės indekso (KMI) nukrypimai nuo normos



4 pav. Vaikų, turinčių sveikatos sutrikimų skaičius ir bendras registruotas sutrikimų skaičius 2015-2016 m.

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

Analizuojamu laikotarpiu bendras sergamumo rodiklis 1000-čiui vaikų siekė 904,3 (pernai – 931,2). Lyginant su praėjusiais metais, vaikų sergamumo rodiklis mažėjo. Vertinant atskirų amžiaus grupių rodiklius, pastebima, kad daugiausiai sutrikimų teko 4 metų amžiaus grupėje. Šioje amžiaus grupėje analizuojamu laikotarpiu sergamumo rodiklis, tenkantis 1000 vaikų, padidėjo nuo 944,0 iki 1133,5 ir 1,2 k. viršijo bendrą visų amžiaus grupių rodiklį. Mažiausiai sutrikimų teko mažiausiems – iki 3 metų amžiaus vaikams (551,2/1000 vaikų) (žr. 5 pav.).

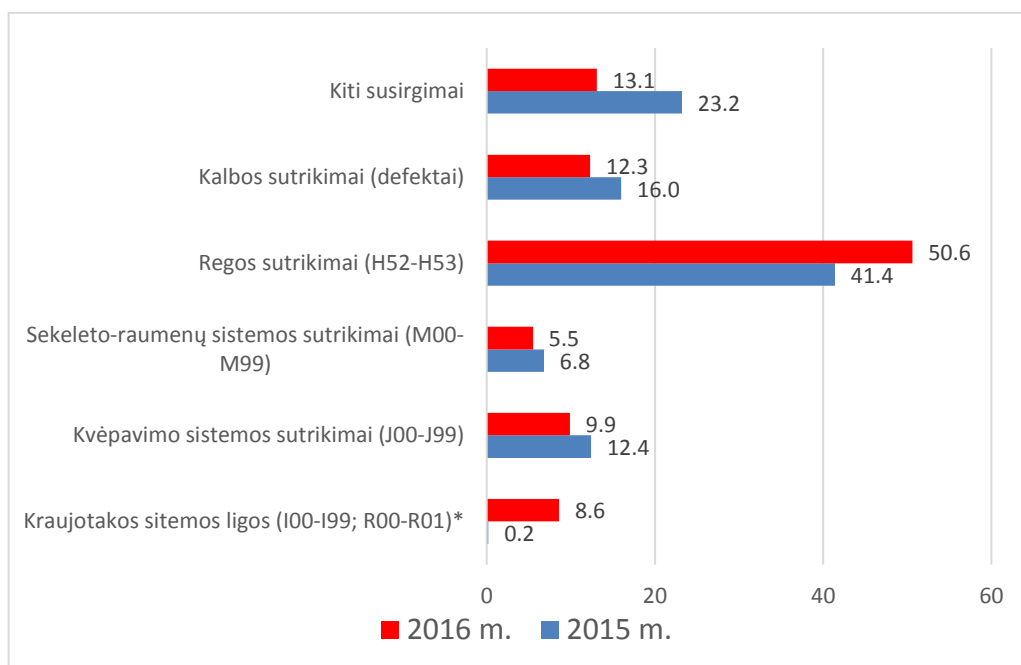


5 pav. Ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų sutrikimų skaičius atskirose amžiaus grupėse 2015-2016 m., tenkantis 1000-čiui vaikų

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.2. Pagrindiniai vaikų susirgimai

Statistiniai duomenys rodo, kad pagrindiniai ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikatos sutrikimai šiek tiek skiriasi nuo mokyklinio amžiaus vaikų. Jeigu mokyklinio amžiaus vaikų tarpe ligų trejetuke dominuoja regos, skeleto-raumenų ir kvėpavimo sistemos sutrikimai, tai ikimokyklinio amžiaus vaikų tarpe sutrikimai išsidėsto kiek kitaip: pirmoje vietoje - regos sutrikimai, kurie 2016 m. sudarė 50,6 proc. visų vaikų sutrikimų (2015 m. - 41,4 proc.). Antroje vietoje registruoti kalbos sutrikimai, kurie analizuojamu laikotarpiu sudarė 12,3 proc. visų sutrikimų (2015 m. - 16,0 proc.). Trečioje vietoje kvėpavimo sistemos ligos – jos sudarė 9,9 proc. visų sutrikimų 2016 m. ir 12,4 proc. 2015 metais. Natūralu, kad skeleto – raumenų sistemos sutrikimai mažųjų tarpe nėra pati svarbiausia problema, kadangi pvz. ydingos laikysenos problemos dažniausiai išryškėja mokykliniame amžiuje. Skeleto – raumenų sistemos sutrikimai mažųjų tarpe 2016 m. sudarė 5,5 proc. (2015 m. - 6,8 proc. visų sutrikimų) (žr. 6 pav.).



6 pav. 2015 – 2016 m. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose vaikams registruotos pagrindinės ligos (proc. nuo bendro ligų skaičiaus)

**2015 m. į kraujotakos ligų grupę nebuvo registruojami susirgimai R00-R01*

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

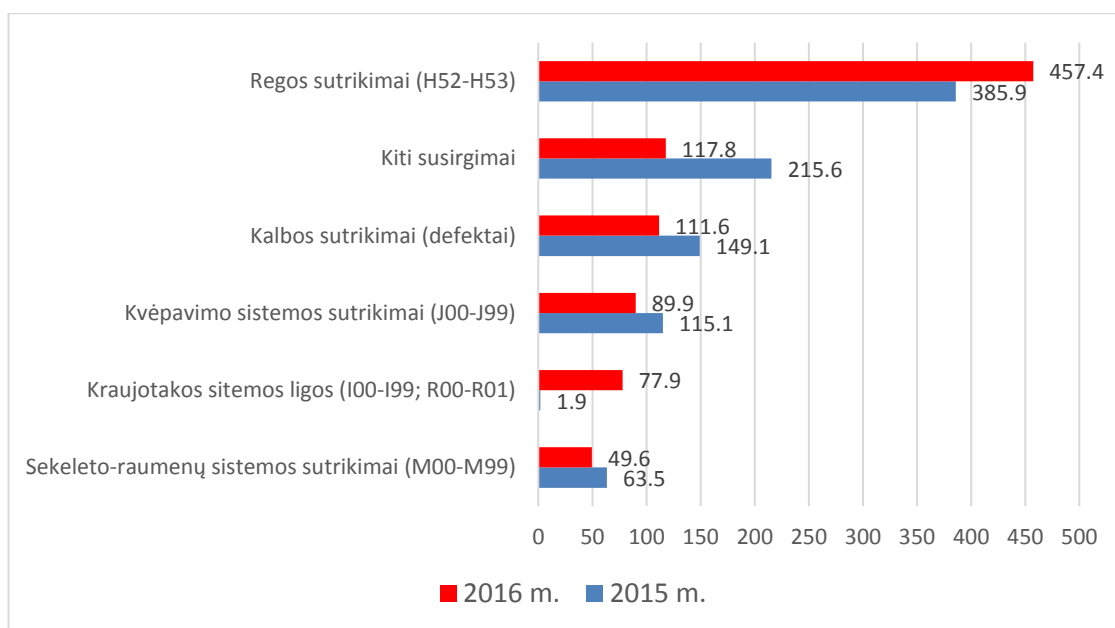
Vertinant procentinę ligų pasiskirstymą pagal priežastis atskirose amžiaus grupėse, pastebima, kad regos sutrikimai sudaro didžiausią dalį visų sutrikimų visose amžiaus grupėse. Mažiausią procentinę dalį šios ligos užima vaikų 5 metų amžiaus grupėje (49,7 proc.), didžiausią - priešmokyklinukų tarpe (51,4 proc.). Nežiūrint kitų ligų grupės, mažiausiems aktualia problema – kalbos sutrikimai bei kvėpavimo sistemos ligos (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. 2016 m. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose vaikams registruotų ligų pasiskirstymas pagal priežastis atskirose amžiaus grupėse (proc. nuo bendro ligų skaičiaus atskirose amžiaus grupėse)

Amžius	Patikrintų vaikų skaičius	Registruotų sutrikimų skaičius	Sutrikimų pasiskirstymas, proc. nuo bendro sutrikimų skaičiaus										
			Kraujotakos sistemos ligos (I00-I99; R00-R01)	Kvėpavimo sistemos sutrikimai (J00-J99)	Nervų sistemos sutrikimai (G00-G99)	Susirgimai, Urogenitalinės sistemos sutrikimai (N00-N99)	Virškinimo sistemos sutrikimai (K00-K93)	Endokrininės sistemos ligos, mitybos ir medžiagų apykaitos sutrikimai (E00-E89)	Skeleto-raumenų sistemos sutrikimai (M00-M99)	Regos sutrikimai (H52-H53)	Klausos sistemos sutrikimai	Kalbos sutrikimai (defektai)	Kiti aukščiau nepaminėti susirgimai
IKI 3 METŲ	498	292	14,0	8,5	0,0	1,0	1,0	0,3	2,6	50,5	0,0	5,5	16,6
3 METŲ	433	376	8,7	8,2	0,3	0,0	0,3	0,0	3,1	51,0	0,0	16,2	12,3
4 METŲ	492	565	8,2	8,9	1,4	0,5	0,7	0,5	5,5	50,3	0,0	14,0	10,1
5 METŲ	474	504	7,3	11,3	1,0	0,2	0,4	0,6	5,9	49,7	0,0	14,1	9,6
PUG	476	502	7,2	12,0	1,7	0,4	0,8	1,1	8,5	51,4	0,0	9,9	7,0
BENDRAS VISŲ KLASIŲ	2373	2239	8,6	9,9	1,0	0,4	0,6	0,6	5,5	50,6	0,0	12,3	10,5

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2016 m. sutrikimų skaičius, tenkantis 1000-čiui vaikų, daugumoje pagrindinių ligų grupių mažėjo lyginant su 2015 m. Tačiau regos sutrikimų skaičius 2016 m. išaugo nuo 385,9 iki 457,4/1000 vaikų. Analizuojamu laikotarpiu stebimas ir ryškus kraujotakos sistemos ligų padidėjimas, tačiau šio rodiklio didėjimą galėjo įtakoti tai, kad 2015 metais į kraujotakos sistemos ligų kategoriją nebuvo įskaičiuoti širdies ritmo sutrikimai (R00) ir širdies užėsiai ir tonai (R01) (žr. 7 pav.).



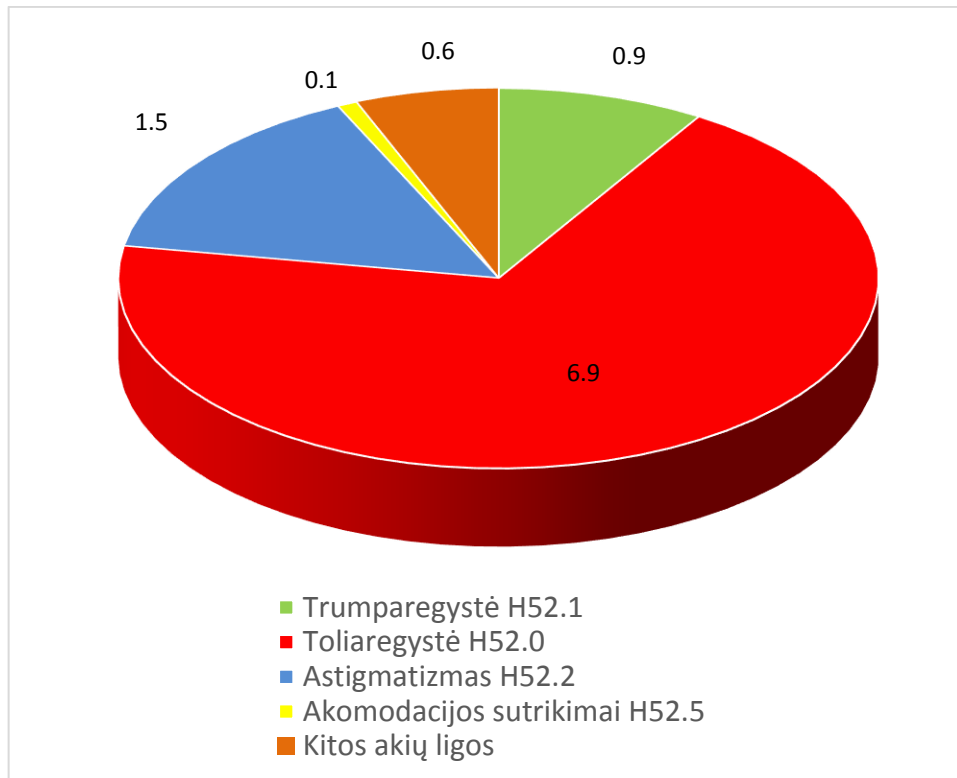
7 pav. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų sergamumas pagal priežastis 2015 - 2016 m. (1000 –čiui vaikų)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.2.1. Regos sutrikimai

Alytaus miesto biuro vaikų profilaktinių patikrinimų sveikatos statistika rodo, kad regos sutrikimų 2016 m. turėjo kas antras patikrintas vaikas. Analizuojamu laikotarpiu ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankantiems vaikams buvo registruoti 1180 regos sutrikimų (2015 m. - 1009 regos sutrikimai).

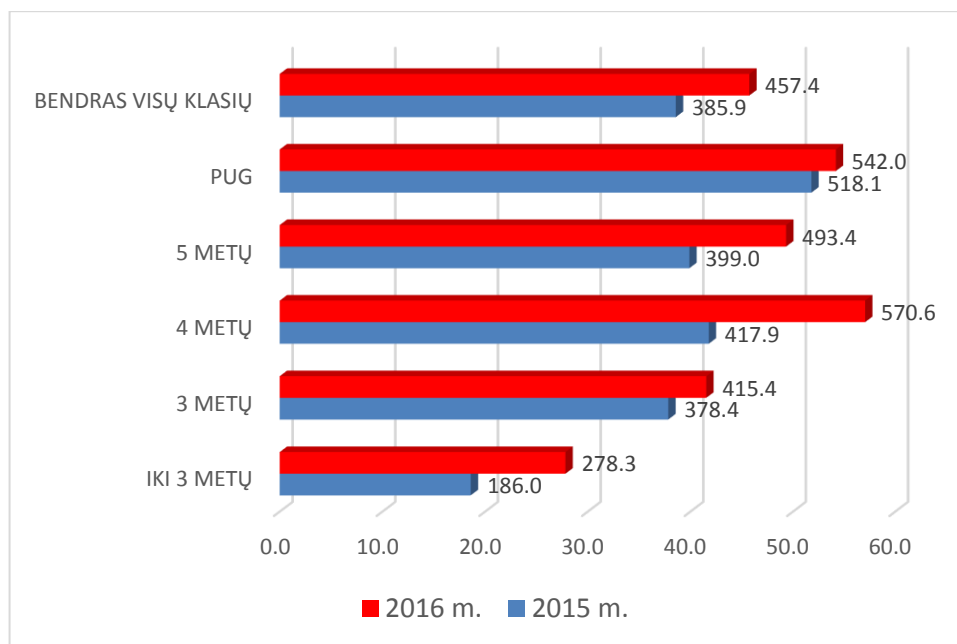
Didžiausią regos sutrikimų dalį sudarė toliaregystė (68,9 proc.), antroje vietoje – astigmatizmas (15,3 proc.), trumparegystė sudarė 8,8 proc. regos sutrikimų, 0,8 proc. buvo registruota kitų regos sutrikimų (žr. 8 pav.).



8 pav. Regos sutrikimų pasiskirstymas proc. 2016 m.

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2016 metais regos sutrikimų skaičius, tenkantis 1000 vaikų, palyginus su pernai metais, didėjo visose amžiaus grupėse ir siekė 457,4/1000 vaikų (2015 m. buvo registruoti 385,9 regos sutrikimai 1000 vaikų). Didžiausias regos sutrikimų skaičius (570,6/1000 vaikų) ir didžiausias regos sutrikimų augimo šuolis nuo praėjusių metų pastebimas 4 metų amžiaus grupėje. Šioje amžiaus grupėje rodiklis 1,2 k. viršijo bendrą visų amžiaus grupių rodiklį. Mažiausias rodiklis registruotas mažiausiųjų, t.y. vaikų iki 3 metų amžiaus grupėje – 278,3/1000 vaikų (žr. 9 pav.).



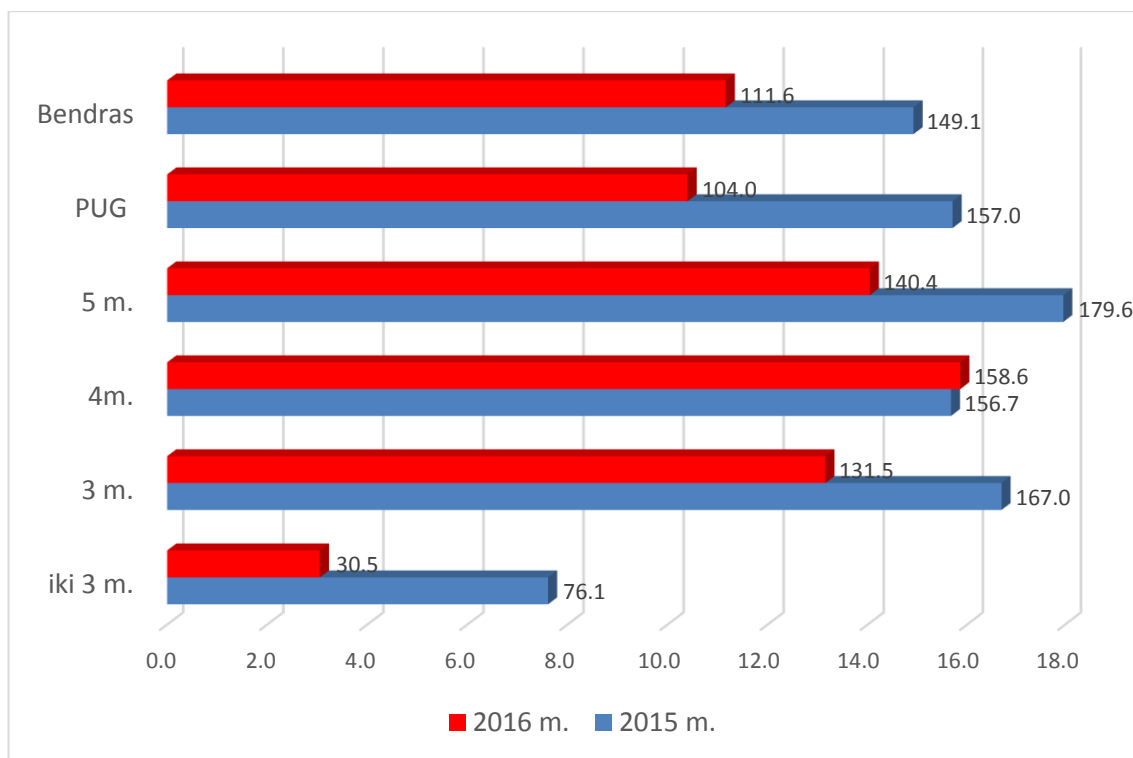
9 pav. Regos sutrikimų skaičius Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose pagal amžių 2015-2016 metais, tenkantis 1000-čiui vaikų

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.2.2. Vaikai su kalbos sutrikimais

2016 m., remiantis Profilaktinio sveikatos patikrinimo forma (Nr. 027-1/a. „Vaiko sveikatos pažymėjimas“) bei logopedų duomenimis, Alytaus ikimokyklinio ugdymo įstaigose kas devintas vaikas turėjo kalbos sutrikimų. Palyginus su 2015 m., analizuojamu laikotarpiu buvo registruota 26 proc. mažiau kalbos sutrikimų: 2016 m. - 288 kalbos sutrikimai, 2015 m. – 390. 1000 vaikų teko 111,6 kalbos sutrikimai (2015 m. - 149,1 kalbos sutrikimas) (žr. 10 pav.).

Daugiausiai kalbos sutrikimų, tenkančių 1000 vaikų, nustatyta 4 metų amžiaus vaikų grupėje (158,6/1000 vaikų). Būtent šioje amžiaus grupėje rodiklis viršijo pernai metų rodiklį ir kalbos sutrikimų skaičius didėjo. Visose kitose amžiaus grupėse, palyginus su pernai metais – mažėjo (žr. 10 pav.).



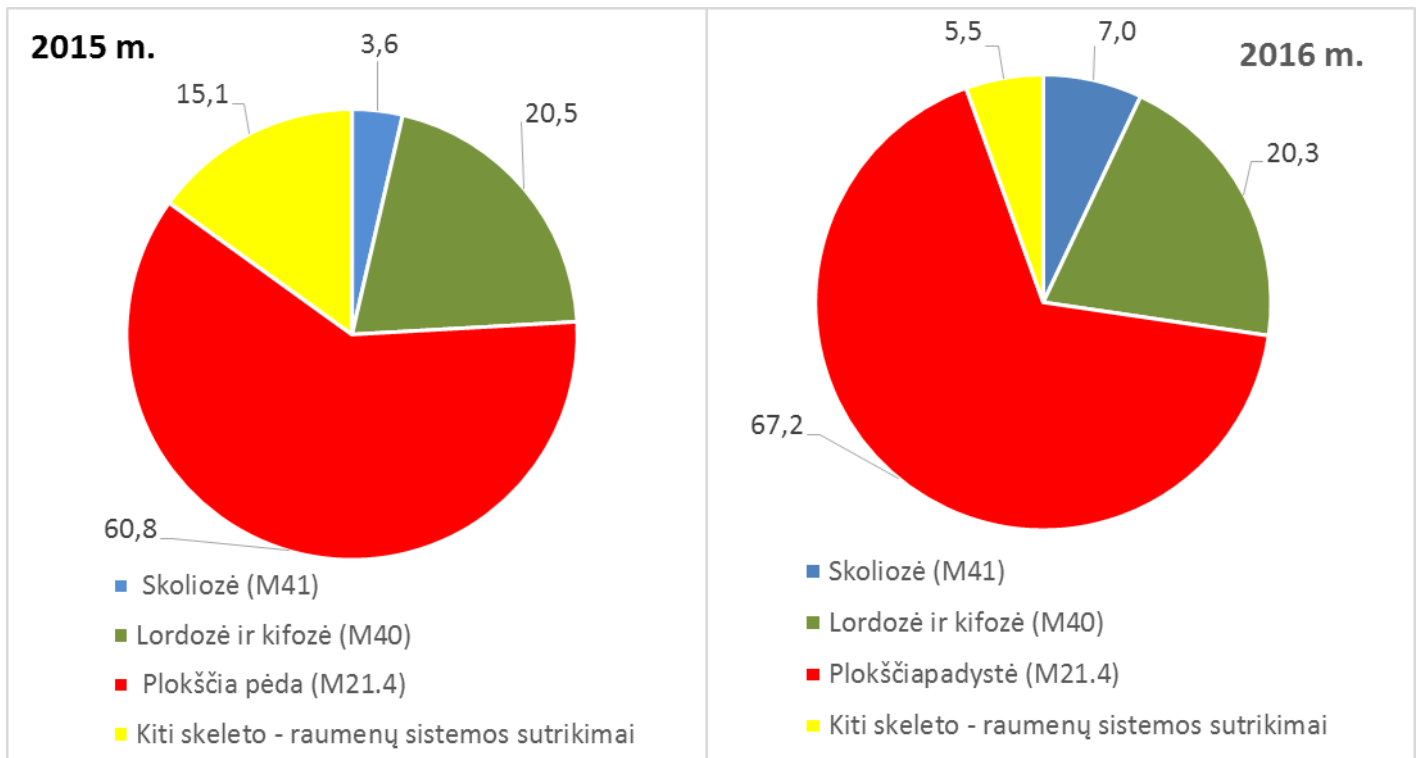
10 pav. Kalbos sutrikimų skaičius Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose pagal amžių 2015-2016 metais, tenkantis 1000-čiui vaikų

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.2.3. Skeleto - raumenų sistemos sutrikimai

Skeleto – raumenų sistemos sutrikimai - aktuli šių dienų problema visos Lietuvos moksleivių tarpe. Tačiau, jeigu mokyklinio amžiaus vaikų tarpe aktuali problema stuburo iškrūpimai ir netaisyklinga laikysena, tai mažųjų tarpe, aktualesnė problema – plokščia pėda. Plokščią pėdą 100 proc. turi visi dvimečiai vaikai. Pėdų būklė gali kisti visą gyvenimą, tačiau svarbiausia atkreipti dėmesį į pėdutes 5-6-aisiais gyvenimo metais – tokiam amžiuje vaiko pėdos skliautas turėtų galutinai susiformuoti, raiščiai sutvirtėti ir suformuoti išilginį ir skersinį pėdos skliautą. Nuo to, kaip susiformuoja vaiko pėda, priklauso ir jo laikysena.

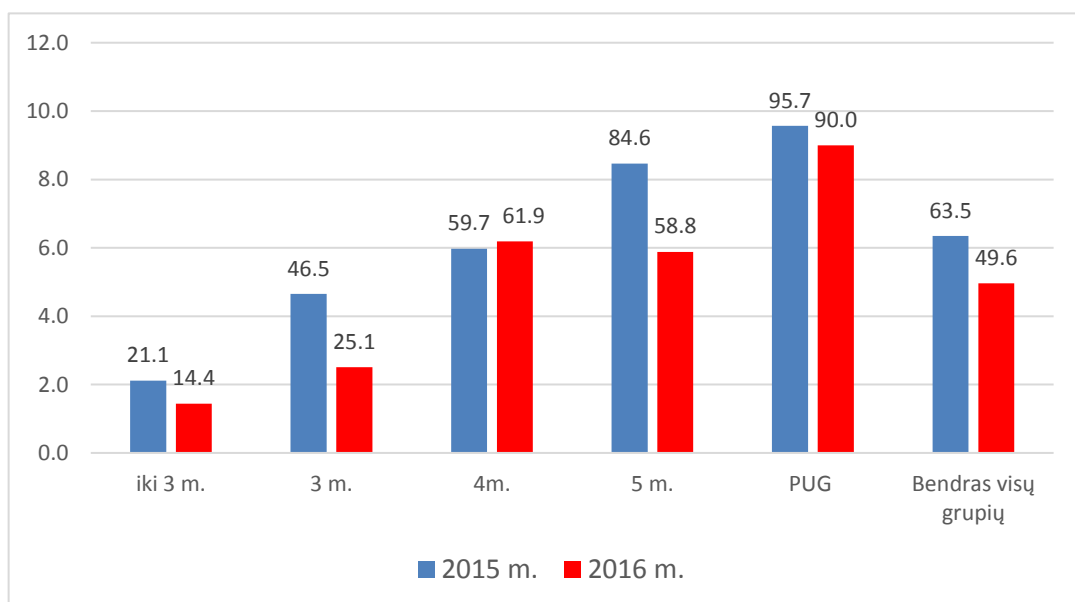
Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2016 m. buvo užregistruoti 128 skeleto – raumenų sistemos sutrikimai (2015 m. – 166). Iš jų, didžiausią procentinę dalį kaip ir pernai metais sudarė plokščia pėda (67,2 proc.). Laikysenos sutrikimai (skoliozė, lordozė ir kifozė) skeleto raumenų sistemos sutrikimų tarpe sudarė 27,3proc. visų sutrikimų. Didesnė dalis buvo registruota lordozės ir kifozės atvejų – 20,3 proc. (žr. 11 pav.).



11 pav. Alytaus miesto ikimokyklinio amžiaus vaikų skeleto - raumenų sistemos sutrikimų pasiskirstymas 2015 -2016 metais, proc.

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

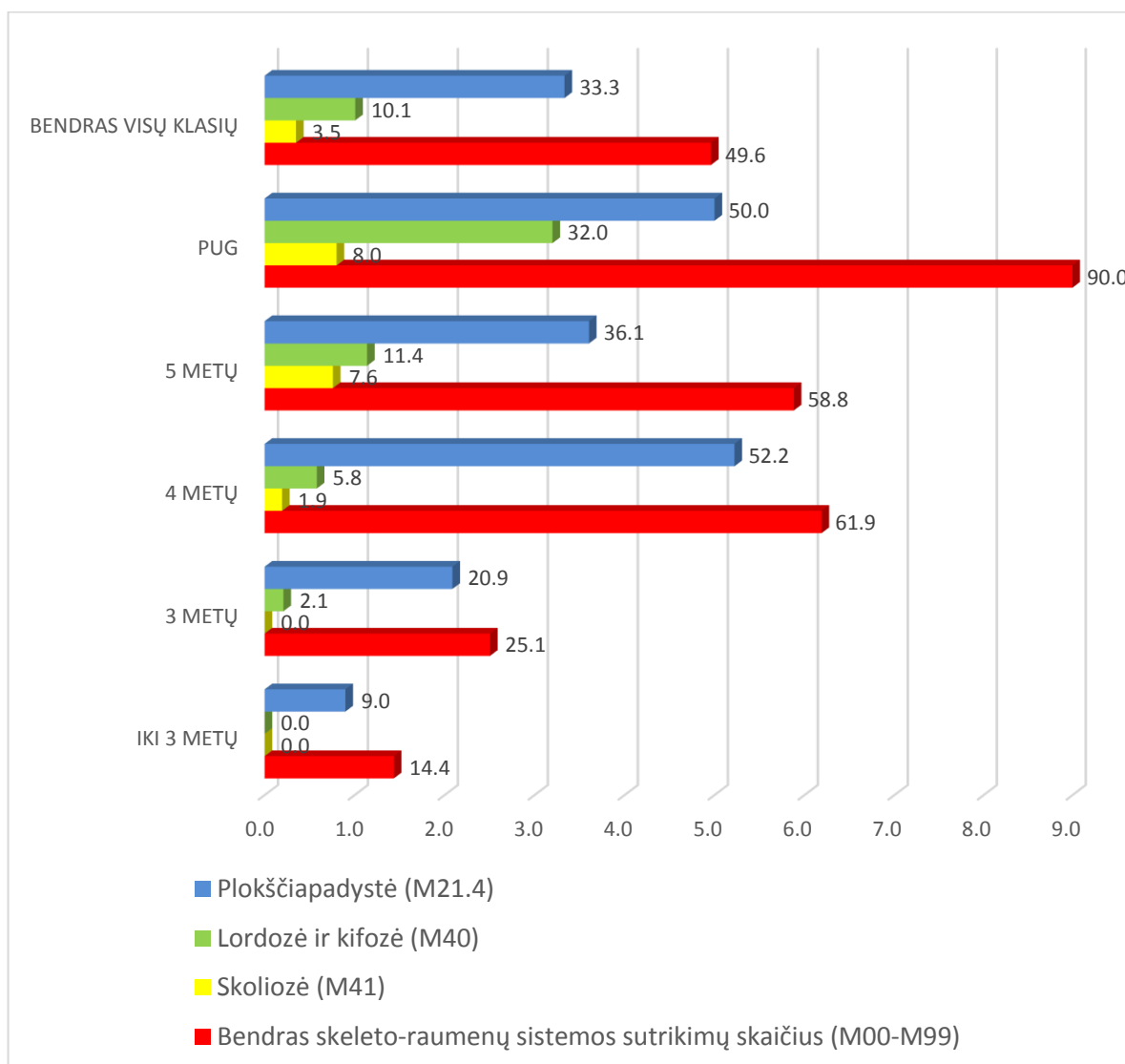
Skeleto raumenų sistemos sutrikimų skaičius, tenkantis 1000 vaikų, palyginus su pernai metais, mažėjo visose amžiaus grupėse, išskyrus 4 metų amžiaus vaikus, kurių tarpe 2016 m. šių sutrikimų rodiklis didėjo nuo 59,7 iki 61,9/1000 vaikų (žr. 12 pav.).



12 pav. Skeleto-raumenų sistemos sutrikimų skaičius Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose pagal amžių 2015-2016 metais, tenkantis 1000-čiai vaikų

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

Stebint skeleto – raumenų sistemos sutrikimų skaičių atskirose amžiaus grupėse, pastebima, kad jie tendencingai didėja su amžiumi. 2016 m. didžiausias skeleto - raumenų sistemos sutrikimų skaičius, tenkantis 1000-čiui vaikų, užregistruotas priešmokyklinio ugdymo grupėje (90,0/1000 moksleivių), mažiausias - vaikų iki 3 m. amžiaus grupėje (14,4/1000 vaikų). Priešmokyklinukų grupėje registruoti ir didžiausi netaisyklingos laikysenos, t.y. kifožės ir lordozės, rodikliai. Plokščios pėdos atvejų daugiausiai teko 4 metų amžiaus grupėje (52,2/1000 vaikų) (žr. 13 pav.).

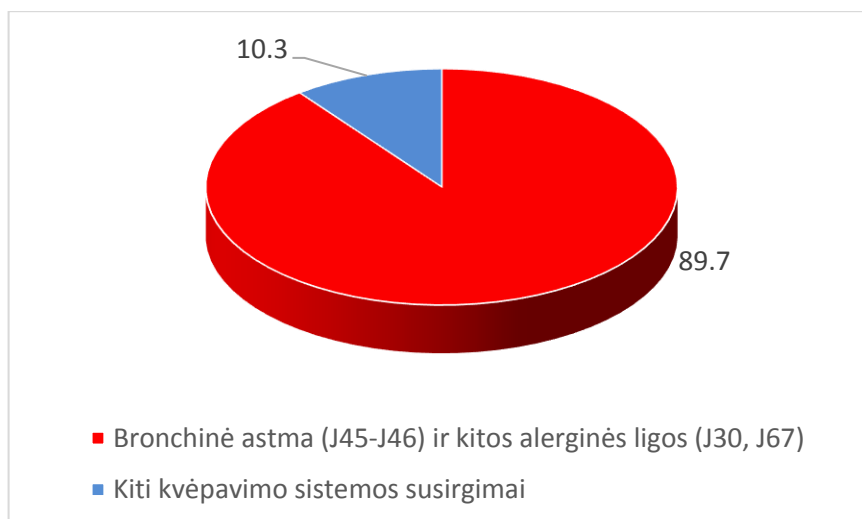


13 pav. Skeleto-raumenų sistemos sutrikimų skaičius pagal priežastis Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose atskirose amžiaus grupėse 2016 metais, tenkantis 1000-čiui vaikų

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.2.4. Kvėpavimo sistemos sutrikimai

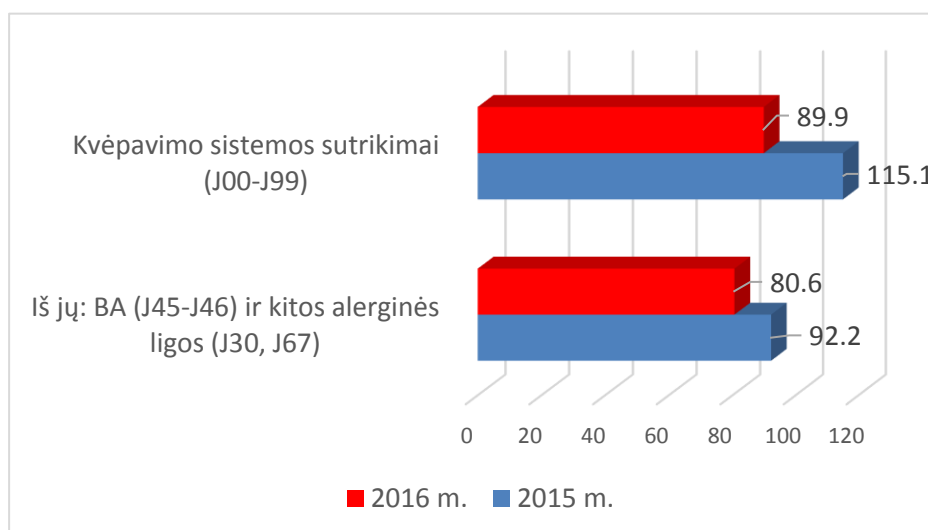
Kvėpavimo sistemos ligos 2016 metais buvo registruotos kas vienuoliktam ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančiam vaikui. Šios ligos sudarė 9,9 proc. visų vaikų susirgimų. Analizuojamu laikotarpiu buvo užregistruotos 232 kvėpavimo sistemos ligos (2015 m. - 301), iš jų 89,7 proc. sudarė bronchinė astma ir kitos alerginės kvėpavimo sistemos ligos (žr. 14 pav.).



14 pav. 2016 m. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikams registruotų kvėpavimo sistemos sutrikimų pasiskirstymas, proc.

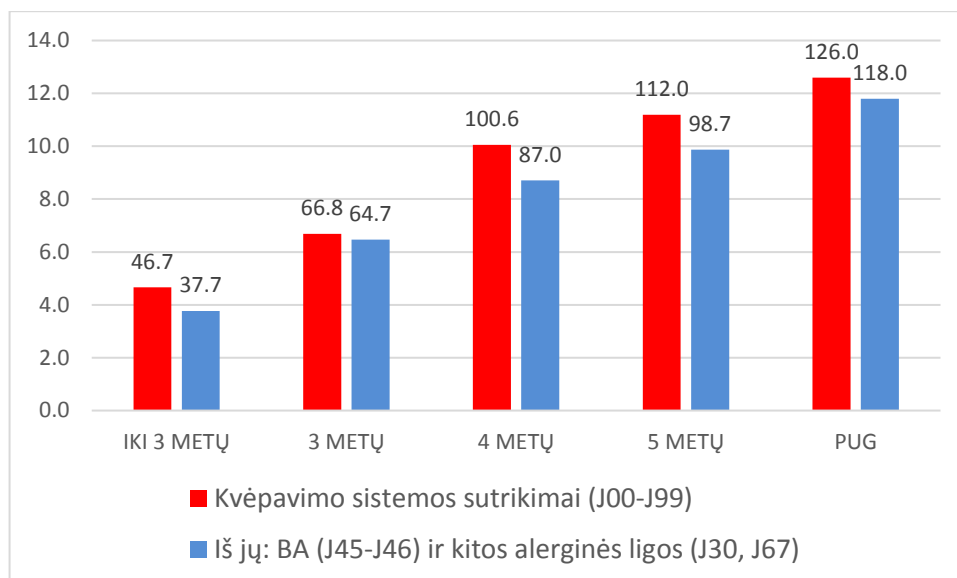
Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2016 metais, kvėpavimo sistemos ligų, tenkančių 1000 vaikų, skaičius palyginus su 2015 m. sumažėjo 1,7 karto: nuo 115,1 iki 89,9/1000 vaikų. Mažėjo ir bronchinės astmos atvejų (žr. 15 pav.)



15 pav. 2015 -2016 metais registruotas bendras kvėpavimo sistemos ligų, bronchinės astmos bei kitų alerginių kvėpavimo sistemos ligų skaičius, 1000 vaikų

Didžiausias kvėpavimo sistemos sutrikimų skaičius pagal amžiaus grupes, tenkantis 1000-čiai vaikų užregistruotas priešmokyklinio ugdymo grupėje (126,0/1000 vaikų). Rodiklis šiose klasėse beveik 1,4 karto viršijo bendrą visų amžiaus grupių rodiklį (89,9/1000-čiai vaikų). Mažiausiems (iki 3 m. vaikams) kaip ir pernai metais teko mažiausiai kvėpavimo sistemos sutrikimų –46,7 /1000 vaikų(žr. 16 pav.).



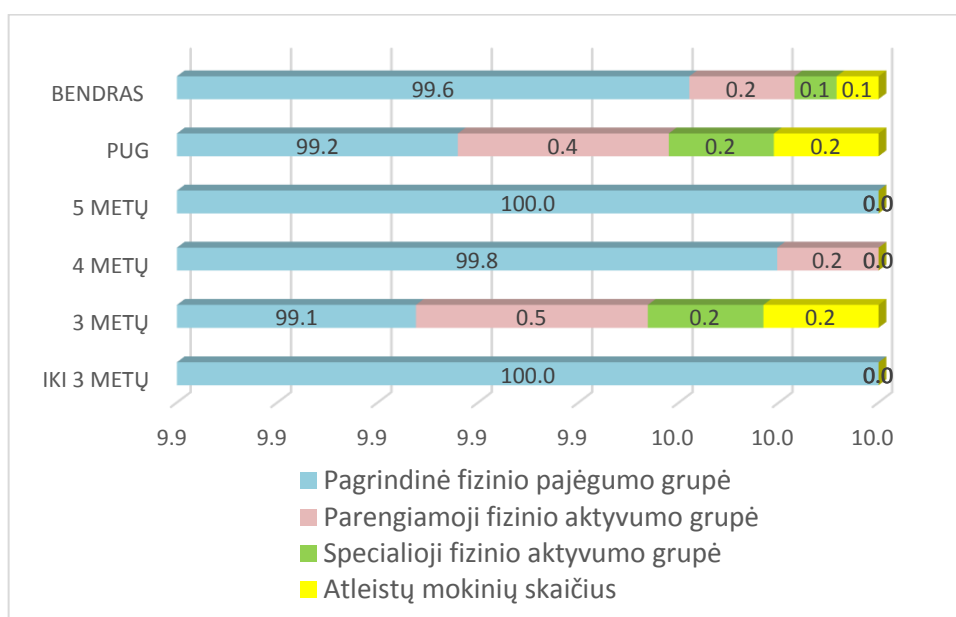
16pav. Kvėpavimo sistemos ligų ir bronchinės astmos atvejų skaičius Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose atskirose amžiaus grupėse 2016 metais, tenkantis 1000-čiui vaikų

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.3. Vaikų pasiskirstymas pagal fizinio ugdymo grupes

Skiriamos trys fizinio parengimo ugdymo grupės: pagrindinė - šiai grupei priklausantys vaikai yra visiškai sveiki, parengiamoji – vaikai, turintys nedidelių sveikatos sutrikimų ar neseniai persirgę kokia nors liga, ir specialioji - mankštinamasi pagal specialią fizinio lavinimo programą. Vaikai nuo fizinio lavinimo pamokų gali būti ir visiškai atleisti.

Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų rezultatai rodo, kad 2016 m. 99,6 proc. vaikų buvo priskirti pagrindinei fizinio pajėgumo grupei (2015 m. 99,2 proc.). Parengiamojoje fizinio aktyvumo grupėje buvo registruota 0,2 proc. vaikų, specialiojoje grupėje ir atleistų vaikų buvo registruota po 0,1 proc. (žr. 17 pav.)



17pav. Vaikų pasiskirstymas pagal fizinio aktyvumo grupes 2016 m. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose (proc. nuo patikrinusių)

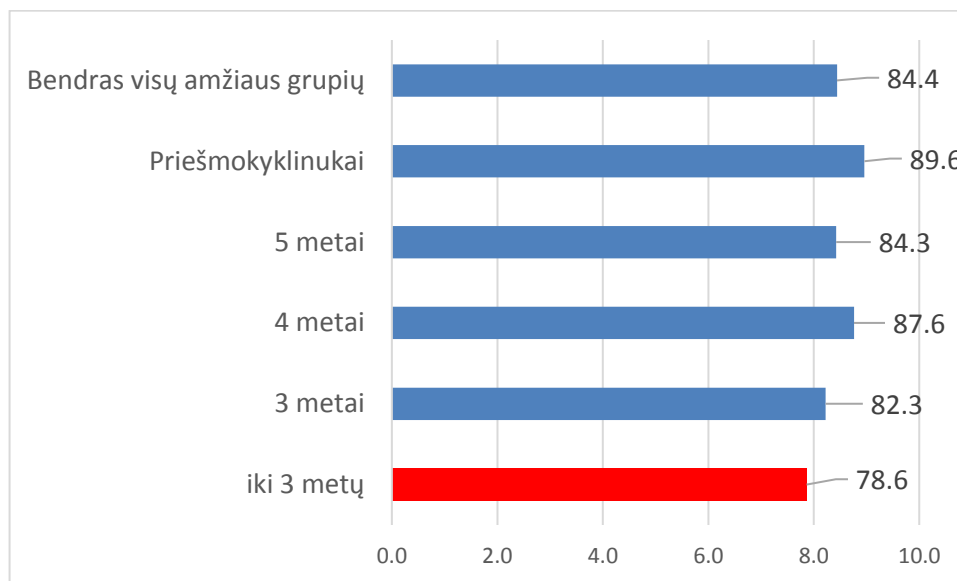
2. IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ DANTŲ IR ŽANDIKAULIŲ BŪKLĖS VERTINIMAS

Vaikų dantų ir žandikaulių būklės vertinimas yra svarbus, siekiant įvertinti dantų būklę įvairaus amžiaus vaikų grupėse. Bendra Lietuvos statistika rodo, kad vaikų dantų būklė yra bloga. Itin pažeisti būna vaikų pieniniai dantys, kadangi jie dėl savo anatomijos yra labiau ir greičiau pažeidžiami negu nuolatiniai, ir reikalauja atidžios priežiūros.

2.1. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų dantų būklės vertinimas

2016 m. dantis profilaktiškai patikrino 2177 vaikai, t.y. 84,4 proc. (2015 m. - 78,5 proc.) Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų. Tai 7,6 proc. mažiau vaikų, negu pristačiusių Profilaktinio sveikatos patikrinimo formą (Nr. 027-1/a. „Vaiko sveikatos pažymėjimas“). Vadinasi, dalis vaikų, atnešę profilaktinio patikrinimo pažymėjimą, lanko ugdymo įstaigas nepasitikrinę dantų būklės arba odontologo pažyma būna užpildyta neteisingai.

Mažiausiai vaikų, pasitikrinusių dantis, užregistruota vaikų iki 3 metų amžiaus grupėje – 78,6proc. Daugiausiai dantis patitikrinusių vaikų užregistruota priešmokyklinio ugdymo grupėje (89,6proc.) (žr. 18 pav.).

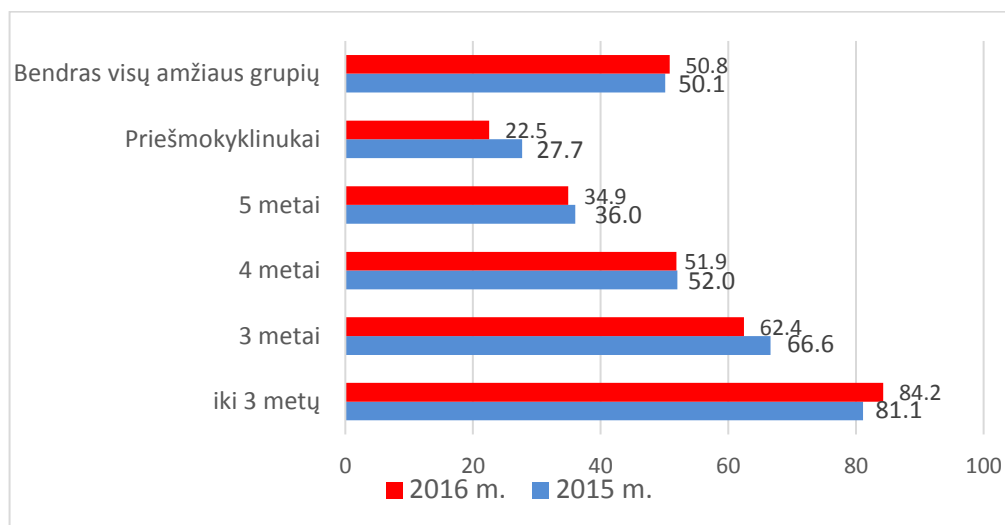


18 pav. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų, pasitikrinusių dantis, skaičius atskirose amžiaus grupėse 2016 m. (proc. nuo faktinio vaikų skaičiaus)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

Alytaus miesto moksleivių dantų statistika rodo, kad sveikus dantis kaip ir pernai metais turėjo pusė ikimokyklinio amžiaus dantis patitikrinusių vaikų. Kitų vaikučių dantys buvo pažeisti karieso, plombuoti arba išrauti. Statistika rodo, kad su lig amžiumi, vaikų, turinčių sveikus dantis, skaičius mažėja. Daugiausiai vaikų, turinčių sveikus dantis, 2016 m. užregistruota vaikų iki 3 metų

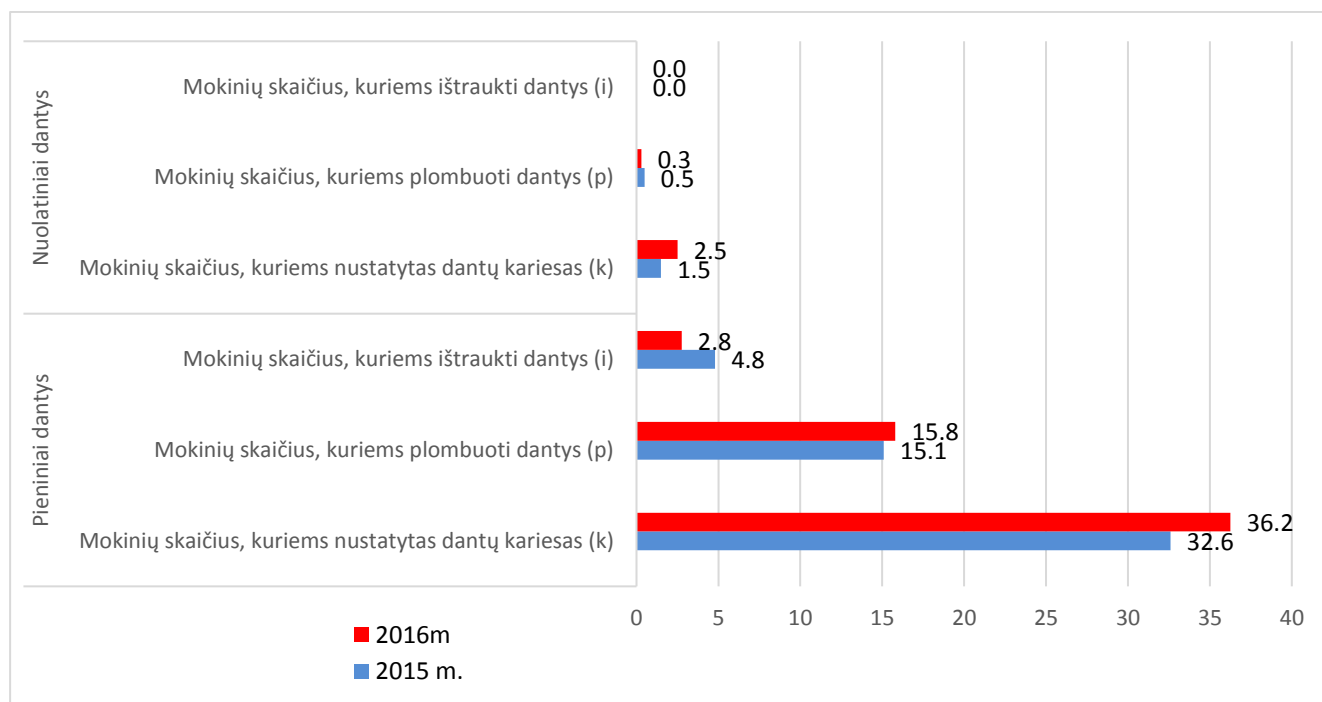
amžiaus grupėje (84,2 proc.). Tuo tarpu, PUG amžiaus grupėje sveikus dantis turėjo tik 22,5 proc. vaikų (2015 m. - 27,7 proc.) (žr. 19 pav.).



19 pav. 2015 – 2016 m. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų, turinčių sveikus dantis, skaičius atskirose amžiaus grupėse (proc. nuo pasitikrinusių dantis)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

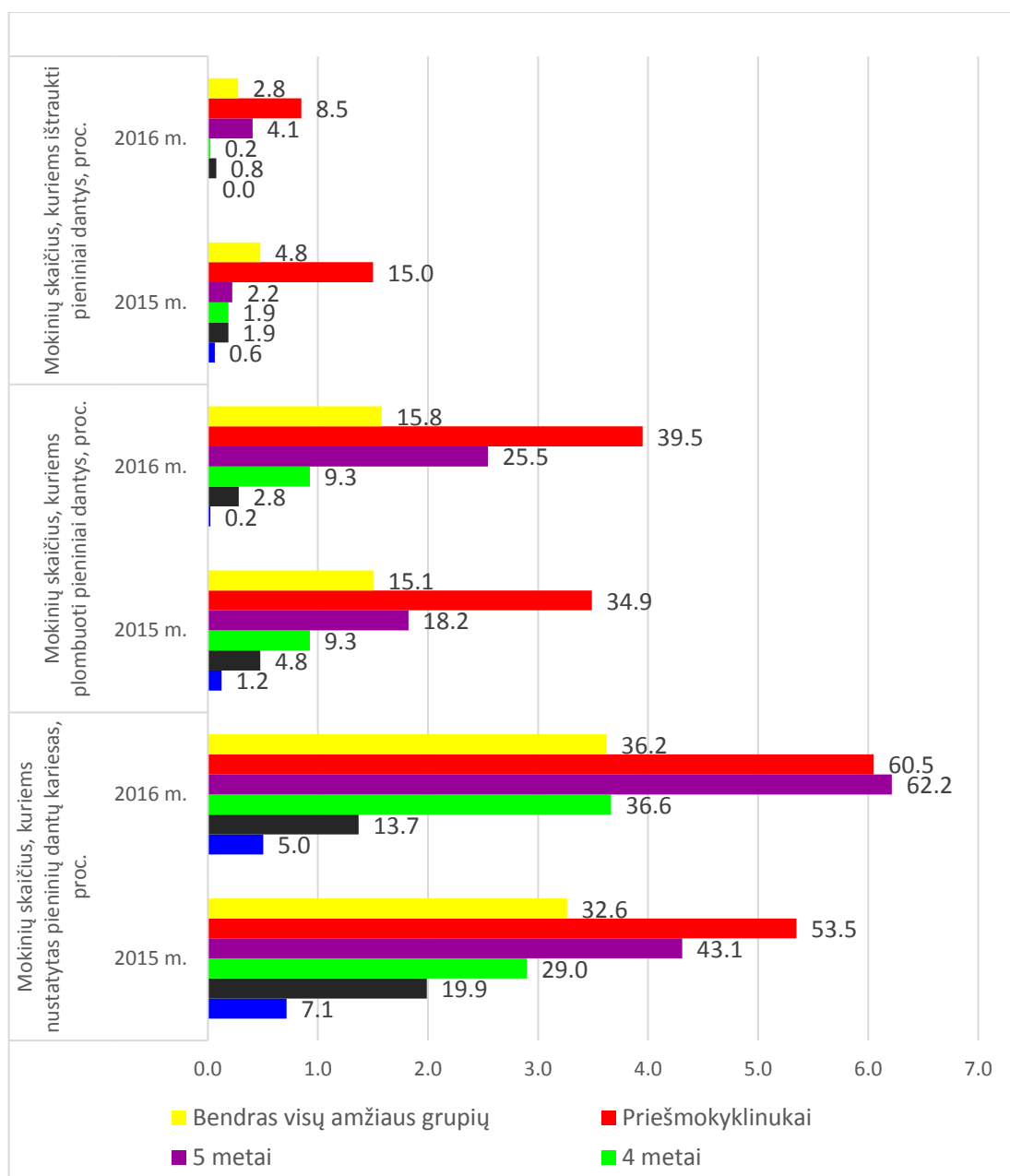
Remiantis 2016 m. duomenimis, pastebima, kad opi problema, kaip ir pernai metais, išlieka pieninių dantų pažeidimai. 36,2 procentams dantis pasitikrinusių vaikų buvo rasti karieso pažeisti pieniniai dantys, 15,8 proc. vaikų pieniai dantys buvo plombuoti, 2,8 proc. vaikų registruota ir ištrauktų pieninių dantų. Palyginus su pernai metais, vaikų skaičius, kuriems buvo nustatytas pieninių ar nuolatinių dantų kariesas arba plombuoti pieniniai dantys didėjo. Nežymiai mažiau buvo registruota vaikų, turinčių išrautų pieninių dantų, skaičius (žr. 20 pav.).



20 pav. Alytaus miesto ikimokyklinio amžiaus vaikų, turinčių karieso pažeistus, plombuotus ar išrautus pieninius ir nuolatinius dantis, skaičius 2015-2016 m. (proc. nuo pasitikrinusių dantis)

2.1.1. Vaikų pienujų dantų būklė pagal amžių

Vertinant pienujų dantų būklę atskirose amžiaus grupėse, pastebima, kad blogiausi dantų rodikliai vyriausiųjų, t.y. priešmokyklinukų amžiaus grupėje, tačiau 5 metų amžiaus grupėje buvo registruota daugiausiai vaikų, turinčių pienujų dantų karieso pažeidimų, t.y. 62,2 proc. (2015 m. – 43,1 proc.). Priešmokyklinukų tarpe 2016 m. pienujų dantų kariesas buvo registruotas 60,5 proc. pasitikrinusių vaikų (2015 m. – 53,5 proc.), 39,5 proc. turėjo plombuotų pienujų dantų (2015 m. - 34,9 proc.). Palyginus su 2015 m., geresni rodikliai registruoti tik dėl išrautų pienujų dantų: jų 2016 m. turėjo 8,5 proc. priešmokyklinukų, 2015 m. - 15 proc. Mažiausiųjų grupėje (iki 3 metų amžiaus) ankstyvasis dantų kariesas nustatytas 5,0 proc. vaikų, 2015 m. - 7,1 proc. (žr. 21 pav.).



21 pav. Alytaus miesto ikimokyklinio amžiaus vaikų, turinčių karieso pažeistus, plombuotus ar išrautus pienujus dantis skaičius atskirose amžiaus grupėse 2015 -2016 m. (proc. nuo pasitikrinusių dantis)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

Vertinant vaikų, turinčių pažeistus pieninius dantis skaičių ir užregistruotų pažeistų (ėduonies, plombuotų ar ištrauktų) pieninių dantų skaičių, pastebima, kad sugedusių dantų skaičiai yra kur kas didesni. Tai rodo, kad dauguma vaikų turi keletą ir daugiau pažeistų dantų. Daugiausiai pažeistų dantų, kaip ir 2015 metais, registruota priešmokyklinio amžiaus grupėje. 2016 metais bendras pieninių dantų, pažeistų karieso, skaičius, plombuotų pieninių dantų skaičius, kaip ir vaikų skaičius didėjo, palyginus su 2015 metais (žr. 2 lentelę).

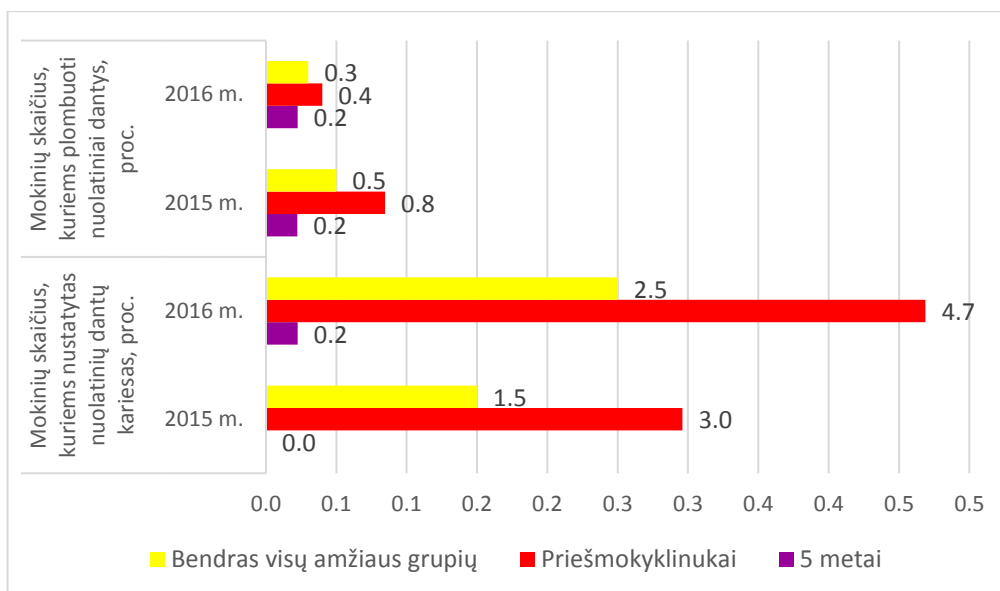
2 lentelė. Alytaus miesto ikimokyklinio amžiaus vaikų, turinčių pažeistus pieninius dantis ir užregistruotų pažeistų pieninių dantų skaičius atskirose amžiaus grupėse 2015 -2016 m.

Klasė	Mokinių skaičius, kuriems nustatytas pieninių dantų kariesas		k - ėduonies pažeistų pieninių dantų skaičius		Mokinių skaičius, kuriems plombuoti pieniniai dantys		p - plombuotų pieninių dantų skaičius		Mokinių skaičius, kuriems ištraukti pieniniai dantys		i - dėl karieso išrautų pieninių dantų skaičius	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
iki 3 m.	23	22	78	106	4	1	6	7	2	0	2	0
3 m.	75	54	231	194	18	11	57	23	7	3	24	5
4m.	125	166	507	509	40	42	100	148	8	1	21	1
5 m.	194	276	762	748	82	113	228	272	10	18	18	61
PUG	253	271	998	1069	165	177	473	463	71	38	215	80
Bendras visų klasių	670	789	2576	2626	309	344	864	913	98	60	280	147

2.1.2. Vaikų nuolatinių dantų būklė pagal amžių

Profilaktiniai dantų patikrinimų rezultatai rodo, kad 2016 m. didėjo vaikų, turinčių nuolatinių dantų kariesą, skaičius. 2015 m. buvo registruoti 3 proc. priešmokyklinukų, turinčių nuolatinių dantų kariesą, 2016 m. nuolatinių dantų karieso pažeidimai buvo registruoti 4,7 proc. priešmokyklinio amžiaus vaikams ir 0,2 proc. 5 metų amžiaus vaikams (žr. 22 pav.).

Vaikų, turinčių plombuotų nuolatinių dantų, skaičius 2016 m. metais mažėjo palyginus su 2015 metais. 5 metų amžiaus ir priešmokyklinio amžiaus vaikų grupėse plombuotų nuolatinių dantų turėjo 0,3 proc. patikrintų, 2015 m. - 0,5 proc. (žr. 22 pav.).



22 pav. Vaikų, turinčių karieso pažeistus, plombuotus ar išrautus nuolatinis dantis, skaičius atskirose amžiaus grupėse 2015-2016 m. (proc. nuo 5 metų amžiaus ir priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus, kuriems buvo pasitikrinti dantis)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2016 m. dvidešimt vienam priešmokyklinukui ir vienam 5 metų amžiaus vaikui jau buvo registruotas nuolatinis dantų kariesas. Rodikliai rodo, kad dalis vaikų turėjo ne po vieną kariozinį nuolatinį dantį. 2016 m. buvo registruoti 65 karieso pažeisti nuolatiniai dantys (2015 m. – 27). Vaikų, turinčių plombuotų nuolatinis dantų, 2016 metais buvo registruota mažiau negu 2015 metais, tačiau plombuotų dantų skaičius buvo didesnis, vadinasi vienam vaikui teko daugiau plombuotų nuolatinis dantų (žr. 3 lentelę).

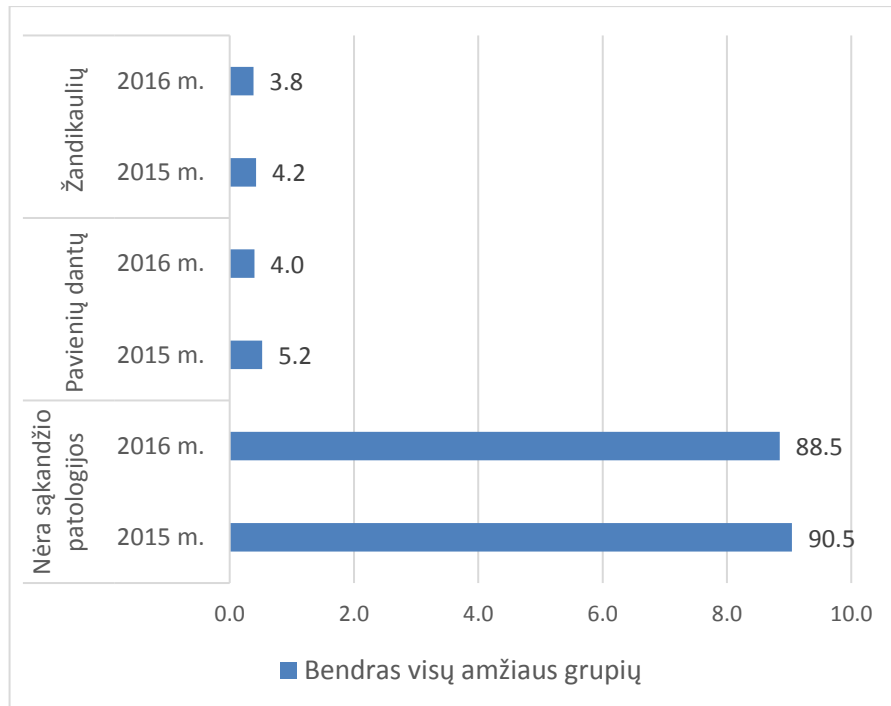
3 lentelė. Alytaus miesto ikimokyklinio amžiaus vaikų, turinčių pažeistus nuolatinis dantis ir užregistruotų pažeistų nuolatinis dantų skaičius atskirose klasėse 2015 – 2016 m.

Klasė	Mokinių skaičius, kuriems nustatytas nuolatinis dantų kariesas		k - ėduonies pažeistų nuolatinis dantų skaičius		Mokinių skaičius, kuriems plombuoti nuolatiniai dantys		p - plombuotų nuolatinis dantų skaičius		Mokinių skaičius, kuriems ištraukti nuolatiniai dantys		i - dėl karieso išrautų nuolatinis dantų skaičius	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
iki 3 m.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 m.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4m.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 m.	0	1	0	1	1	1	2	1	0	0	0	0
PUG	14	21	27	64	4	2	6	17	0	0	0	0
Bendras visų klasių	14	22	27	65	5	3	8	18	0	0	0	0

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2.2. Vaikų žandikaulių būklės vertinimas

Remiantis dantų profilaktinių patikrinimų duomenimis, 2016 metais sąkandžio patologijos atvejų buvo registruota mažiau negu 2015 metais. 88,5 proc. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų sąkandžio patologijos neturėjo (2015 m. - 90,5 proc.) 4,0 proc. vaikų buvo nustatyta pavienių dantų sąkandžio patologija, 3,8 proc. – žandikaulių. Daugiausiai sąkandžio patologijos atvejų buvo registruota priešmokyklinio amžiaus grupėje: 8,4 proc. vaikų turėjo pavienių dantų sąkandžio patologiją, 5,0 proc. - žandikaulių (žr. 23pav.).



23 pav. Alytaus miesto ikimokyklinio amžiaus vaikų sąkandžio būklė 2015-2016 m. (proc. nuo patikrinusių dantis)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

IŠVADOS

1. 2016 m. profilaktiškai sveikatą patikrino 92,0 proc. Alytaus miesto savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų.
2. Sveiki vaikai sudarė 35,8 visų sveikatą patikrinusių vaikų.
3. 2016 m. daugiausiai sveikų vaikų buvo užregistruota iki 3 metų amžiaus grupėje, daugiausiai sergančiųjų - priešmokyklinio ugdymo grupėje.
4. Analizuojamu laikotarpiu daugėjo vaikų, turinčių sutrikimų, skaičius, tačiau mažėjo bendras sutrikimų skaičius. Vadinasi, vienam vaikui teko mažiau sveikatos sutrikimų.
5. Vaikų sergamumo rodiklis 1000-čiui vaikų buvo registruotas mažesnis negu 2015 metais ir siekė 904,3/1000 vaikų.
6. Daugiausiai sutrikimų, tenkančių 1000-čiui ikimokyklinio amžiaus vaikų, registruota 4 metų amžiaus grupėje (1133,5), mažiausiai – vaikų iki 3 metų amžiaus grupėje (551,2).
7. 2016 m. ikimokyklinio amžiaus vaikų tarpe registruoti tokie dažniausi sveikatos sutrikimai: regos sutrikimai (sudarė 50,6 proc. visų sutrikimų), kalbos sutrikimai (12,3 proc.), kvėpavimo sistemos ligos - jos sudarė 9,9 proc. visų sutrikimų.
8. Vaikų iki trejų metų amžiaus grupėje, 14,0 proc. visų sutrikimų sudarė kraujotakos sutrikimai ir 2016 metais buvo antroje vietoje po regos sutrikimų.
9. Regėjimo sistemos sutrikimai išliko pagrindinis sveikatos sutrikimas visose amžiaus grupėse, kaip ir praėjusiais metais. Regos sutrikimų turėjo kas antras patikrintas vaikas.
10. Didžiausią regos sutrikimų skaičių 2016 m. sudarė toliaregystė (68,9 proc. visų regos sutrikimų), antroje vietoje astigmatizmas (15,3 proc.), trečioje - trumparegystė (8,8 proc.).
11. Regos sutrikimų skaičius 2016 metais didėjo: 1000 vaikų teko 457,4 regos sutrikimai (2015 m. – 385,9).
12. Didžiausias regos sutrikimų skaičius (570,6/1000 vaikų) ir didžiausias regos sutrikimų augimo šuolis nuo praėjusių metų pastebimas 4 metų amžiaus grupėje. Mažiausias rodiklis registruotas mažiausiųjų, t.y. vaikų iki 3 metų amžiaus grupėje – 278,3/1000 vaikų.
13. Kalbos sutrikimų turėjo kas 9 ikimokyklinio amžiaus vaikas.
14. Palyginus su 2015 m., analizuojamu laikotarpiu kalbos sutrikimų buvo registruota 26 proc. mažiau.
15. Daugiausiai kalbos sutrikimų, tenkančių 1000 vaikų, registruota 4 metų amžiaus grupėje.
16. 2016 metais, kvėpavimo sistemos ligų, tenkančių 1000 vaikų, skaičius palyginus su 2015 m. sumažėjo 1,7 karto: nuo 115,1 iki 89,9/1000 vaikų.
17. Kvėpavimo sistemos sutrikimų tarpe didžiausią dalį sudarė bronchinė astma.

18. Didžiausias kvėpavimo sistemos sutrikimų skaičius, tenkantis 1000-čiai vaikų užregistruotas priešmokyklinio ugdymo grupėje, mažiausias - vaikų iki trijų metų amžiaus grupėje.
19. Skeleto raumenų sistemos sutrikimų skaičius, tenkantis 1000 vaikų, palyginus su pernai metais, mažėjo visose amžiaus grupėse, išskyrus 4 metų amžiaus vaikus, kurių tarpe 2016 m. šių sutrikimų rodiklis didėjo nuo 59,7 iki 61,9/1000 vaikų.
20. Ikimokyklinio amžiaus vaikams didžiausią procentinę dalį skeleto raumenų sistemos sutrikimų tarpe sudarė plokščia pėda. Ši problema aktualiausia buvo 4 metų amžiaus vaikų grupėje.
21. 2016 m. didžiausias skeleto - raumenų sistemos sutrikimų skaičius, tenkantis 1000-čiai vaikų, užregistruotas priešmokyklinio ugdymo grupėje (90,0/1000 moksleivių), mažiausias - vaikų iki 3 m. amžiaus grupėje (14,4/1000 vaikų).
22. Didžiausi netaisyklingos laikysenos, t.y. kifozės ir lordozės, rodikliai registruoti priešmokyklinukų grupėje.
23. 2016 m. 99,6 proc. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų buvo priskirti pagrindinei fizinio pajėgumo grupei.
24. 2016 m. dantis profilaktiškai patikrino 84,4 proc. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų darželinukų. Tai 7,6 proc. mažiau vaikų, negu pristatę Profilaktinio sveikatos patikrinimo formą (Nr. 027-1/a. „Vaiko sveikatos pažymėjimas“).
25. Sveikus dantis 2016 metais turėjo pusė patikrinusių ikimokyklinio amžiaus vaikų. Daugiausiai vaikų, turinčių sveikus dantis, užregistruota vaikų iki 3 m. amžiaus grupėje, mažiausiai – priešmokyklinio ugdymo amžiaus grupėje.
26. 2016 m. daugiau negu trečdaliui ikimokyklinio amžiaus vaikų buvo užregistruotas pieninių dantų kariesas.
27. Palyginus su pernai metais, vaikų skaičius, kuriems buvo nustatytas pieninių ar nuolatinių dantų kariesas arba plombuoti pieniniai dantys didėjo. Nežymiai mažiau buvo registruota vaikų, turinčių išrautų pieninių dantų bei plombuotų nuolatinių dantų, skaičius.
28. Daugiausiai pieninių dantų pažeidimų buvo registruota priešmokyklinukų grupėje, tačiau vaikų, turinčių pieninių dantų karieso pažeidimų, daugiausiai užfiksuota 5 metų amžiaus grupėje.
29. 2016 m. nuolatinių dantų pažeidimų daugiausiai buvo registruota priešmokyklinukų tarpe, tačiau analizuojamu laikotarpiu nuolatinių dantų kariesas jau buvo registruotas ir 5 metų amžiaus vaikams.
30. Remiantis dantų profilaktinių patikrinimų duomenimis, 2016 metais sąkandžio patologijos atvejų buvo registruota mažiau negu 2015 metais.
31. 88,5 proc. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų sąkandžio patologijos neturėjo, 4,0 proc. vaikų buvo nustatyta pavienių dantų sąkandžio patologija, 3,8 proc. – žandikaulių. Daugiausiai sąkandžio patologijos atvejų buvo registruota priešmokyklinio amžiaus grupėje.

REKOMENDACIJOS

Išanalizavę Alytaus miesto savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų 2016 m. duomenis, ir atsižvelgę į dažniausius vaikų sveikatos sutrikimus, pateikiame rekomendacijas:

Tėvams:

1. Patariama vaikų sveikata rūpintis nuo pat mažumės, kadangi statistika rodo, kad jau priešmokyklinio amžiaus vaikai išsiskiria dideliu ligų skaičiumi.
2. Tausoti vaikų regą – riboti laiką, praleidžiamą prie kompiuterių, televizorių, mobiliųjų telefonų ekranų.
3. Patariama pasirūpinti tinkama savo vaikų užsiėmimų vieta: baldais, apšvietimu skaitant, rašant, piešiant.
4. Atkreipti į dėmesį į tinkamą vaikų sėdėseną prie kompiuterio, rašomojo stalo, kadangi statistika rodo, kad su vaikų amžiumi atsiranda laikysenos problemų.
5. Skirti daugiau dėmesio ir laiko bendravimui su vaiku, kalbos lavinimui šeimoje, kadangi daugėja vaikų su kalbos sutrikimais. Kai kurių problemų tėvai gali ir nepastebėti, todėl reikia profilaktiškai apsilankyti pas specialistą.
6. Ugdyti vaikų higienos įpročius jau ankstyvoje vaikystėje, taip suformuojant rytinį ir vakarinį dantų valymo ritualą, bei nuolatinį rankų plovimą.
7. Didelį dėmesį skirti pieninių vaikų dantų priežiūrai, kadangi jie linkę sugesti greičiausiai. Sugedusius pieninius dantis būtina taisyti. Reguliariai vaiką nuvesti pas odontologą, kad patikrintų vaiko dantis.
8. Nuo 6 metų nuvesti vaiką pas odontologą, kad padengtų silantais sveikus nuolatinis dantukus, kad nesugestų.

Mokytojams ir mokyklos administracijai:

1. Visą mokyklos bendruomenę įtraukti į sveikatinančią veiklą, kartu organizuojant viešus susirinkimus, individualius pokalbius ir įvairius sporto renginius;
2. Skatinti, kad pedagogai užtikrintų tinkamą vaiko darbo ir poilsio režimą.
3. Organizuoti praktinius-teorinius užsiėmimus pedagogams įvairiomis sveikatos temomis.

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistams:

1. Moksleivių sveikatos priežiūrą vykdyti visomis kryptimis, ypatingą dėmesį skiriant regos, kalbos sutrikimų, dantų ligų profilaktikai.
2. Organizuoti praktinius - teorinius užsiėmimus tėvams įvairiomis sveikatos temomis, ypatingą dėmesį skiriant aktualioms vaikų sveikatos problemoms. Didinti tėvų informuotumą apie nemokamą prevencinę dantų silantavimo programą.